

zvláště formy procesního úkonu, a že vada měla býti vytýkána podle § 196 c. ř. s. Nešlo jen o porušení formálního předpisu, nýbrž o vadu, která se týkala bezprostředně obsahového (věcného) úkolu procesního řízení, když znalec nepodal ohledně některých věcí vlastní svůj posudek, nýbrž odvolal se na posudek odborníků, kteří nebyli soudem ustanoveni za znalce, nýbrž které si sám přibral, a jimiž bylo odhadnuto krámské zařízení a úprava krámu, pokud účty a doklady nebyly předloženy, zejména pak krámské zařízení spadající do oboru železářského a sklenářského. Dovolatel vytýká tím nespolehlivost znaleckého posudku v příčině některých položek, tudíž jeho nedostatečnost podle § 362 druhý odstavec c. ř. s. Tato vada zde skutečně jest, a trpí jí řízení i soudu druhé stolice i soudu stolice první, a bylo z tohoto důvodu dovolání vyhověti a usnésti se podle § 510 c. ř. s., jak svrchu uvedeno. Bude tedy na soudu první stolice, by v příčině sporných položek si vyžádal posudek jiného znalce nebo jiných znalců.

Čís. 13184.

Revisi družstev, která náležejí ke svazu autorisovanému k provádění revise, může prováděti jen svaz.

Při provádění znaleckého důkazu ve věcech revise družstva jest soud vázán zákonem čís. 133/1903 ř. zák. a jeho prováděcím nařízením.

Rejstříkový soud jest oprávněn zrušiti usnesení valné hromady družstva, je-li v rozporu se zákonem nebo se stanovami. Lhostejno, na čí podnět rejstříkový soud zvěděl, že při usnášení se byly porušeny statuty nebo zákon.

Pokud nesrovnalostem vycházejícím ze změny stanov co do voleb a co do trvání funkčního období jednotlivých členů výboru a určitých činovníků nelze čeliti jinak, než novou volbou celého výboru.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1934, R II 439/33.)

1. Rejstříkový soud usnesením ze dne 9. července 1933 vyhověl návrhu členů úvěrního družstva, by v záložně byla vykonána soudní revise, a poukázal soudního revisora Jindřicha R-a, by v záložně předsevzal soudní revisi. 2. Usnesením ze dne 11. července 1933 vyhověl rejstříkový soud stížnosti člena společenstva proti usnesení valné hromady družstva ze dne 21. února 1933 a zrušil je v části týkající se volby devíti členů výboru. Rekursní soud 1. zrušil usnesení prvního soudu ze dne 9. července 1933 a zamítl návrh členů, 2. zrušil usnesení prvního soudu ze dne 11. července 1933, zamítl žádost člena o nápravu nesprávného prý postupu při volbě 9 členů výboru a uložil prvnímu soudu, by o žádosti záložny o zápis, pokud se týče o výmaz členů výboru znovu rozhodl. Důvody: Rekursu jest dáti za pravdu v názoru, že opatření prvního soudu nemá opory v předpisech zákona. Rekurující společenstvo jest podle § 49 svých stanov povinno přistoupiti za člena a podrobiti se zákonné revisi revisního svazu. Jak z firemních spisů patrně, stala se Rolnická a úvěrní záložna v K. od

roku 1915 členem Ústředního svazu českých hospodářských společenstev v Brně a podrobila se revisi tímto svazem ve smyslu zákona ze dne 10. června 1903 čís. 133 ř. zák.; ze spisů jest vidno, že poslední povinná revise svazová byla v záložně vykonána 26., 27., 30. května, pak 1., 13.—16. června 1933. Podle § 2 uved. zák. musí se svazu, který vyhoví požadavkům tohoto zákona, přiznati právo, zřídit revisora pro společenstva k svazu náležející, kdežto obchodní soud stanoví revisora pro společenstva, která nenáležejí ke svazu oprávněnému konati revisi. Eventualita posléz uvedená ovšem nedopadá na projednávaný případ, kde jde o záložnu patřící k Ústřednímu svazu českých hospodářských společenstev, oprávněnému konati revisi. Přihlédnutí jest ještě k ministerskému nařízení ze dne 24. června 1903 čís. 134 ř. zák., jímž byly vydány prováděcí předpisy k zákonu čís. 133/1903 ř. zák. V §§ 8—14 tohoto min. nař. jsou ustanovení o zřizování revisora soudem (nebo politickým úřadem zemským). Podle § 8 zřídí sborový soud první stolice revisora zpravidla jen k žádosti jednotlivého společenstva; z úřadu má pro společenstva, která podle revisního seznamu nejsou podrobena revisi svazové ani revisi zemského výboru, zřídit revisora jen, nebylo-li zřízení revisora navrženo nejdéle do šesti měsíců před uplynutím dvouleté lhůty revisní. Z tohoto předpisu vychází tedy najevo, že, pokud soud vůbec zřizuje revisora k žádosti, může se tak státi jen k žádosti jednotlivého společenstva samého, nikoli snad k návrhu jednotlivých jeho členů nebo činovníků nebo menšiny členstva. Na kolik první soud ve svém usnesení zdůraznil stanovisko dozoru nad společenstvy, jest podotknouti, že dozor ten přísluší soudu vykonávati právě jen v mezích zákona. Tu pak podle revisního zákona má ovšem rejstříkový soud — i mimo věci podléhající zápisu do družstevního rejstříku — právo náležati na družstvo, by napravilo shledané vady, avšak jen vady, které zjistil a soudu oznámil revisor (§ 9 zák. revis. § 23 provád. nař.). Navrhovatelé nebyli tedy, jak z hořejších vývodů plyne, po zákonu vůbec oprávněni domáhati se zřízení soudního revisora a první soud, vyhověv jejich návrhu, překročil meze své zákonné působnosti.

Soud, jemuž přísluší obstarávati úkony týkající se družstevního rejstříku, jedná tu podle předpisů o soudním řízení ve věcech nesporných a rozhoduje o opovědích družstev k družstevnímu rejstříku podle zákona čís. 70/1873 ř. zák. Mimo to je mu vymezena určitá činnost revisním zákonem čís. 133/1903 ř. zák. Avšak nikde v těchto zákonech není ustanovení, podle něhož by jednotliví družstevníci nebo představenstvo družstva mohli odporovati usnesením valné hromady u rejstříkového soudu v nesporném řízení. Proti usnesením, jimiž valné hromady neb jiné sbory družstva snad porušily zákon neb stanovy na úkor účastníků, mohou tito nastoupiti jen žalobou u příslušného soudu. I když tedy první soud dospěl k názoru, že se postup valné hromady při volbě členů výboru přičil stanovám, nebyl povolán usnesení valné hromady zrušiti, nýbrž jen rozhodnouti o opovědi nově zvolených členů výboru k zápisu do rejstříku. Než ani věcně nelze prvnímu soudu přisvědčiti. Správně ovšem uvádí krajský soud, že valná hromada ze dne 21. února 1933 byla první, která se konala po změně stanov loňskou valnou hromadou

usnesené. Již podle dřívějších stanov byl arcí výbor devítičlenný (§ 15), stejně jako je podle nových (§ 8). Avšak podle starých stanov vylosovali se po uplynutí prvního roku čtyři výborníci, na jejich místo se volili noví čtyři členové výboru; po skončení druhého správního roku vystoupilo ostatních pět členů z výboru a na jejich místo se opět volili noví (§ 16). Byli tudíž podle starých stanov členové výboru voleni na období dvouleté; valná hromada pak bezprostředně volila předsedu, místopředsedu a pokladníka, kdežto výboru bylo vyhrazeno ustanoviti ze svého středu jednatele a kontrolora (§ 26). Podle § 8 nových stanov volí se výbor na tři po sobě jdoucí roky a z výboru pak vystupuje každý rok třetina; první a druhá třetina stanoví se losem, v pozdějších letech pak vystoupí vždy ti členové, kteří již tři léta náleželi výboru, a doplňují se vždy novou volbou, výbor pak volí každoročně v nejbližší své schůzi po valné hromadě všech pět činovníků. Jest si nyní ujasniti, že valná hromada v roce 1932, jak ze spisů patrně, provedla též volbu pěti členů výboru, kterážto volba byla usnesením krajského soudu ze dne 18. května 1932 výslovně vzata na vědomí, volba ta se konala tedy ještě podle starých stanov. Představenstvo zvolené takto podle starých stanov na dvouleté období vedlo tudíž správu družstva i po schválení nových stanov až do letošní valné hromady, aniž ostatně rejstříkový soud z úřadu naléhal dříve na to, by se vykonaly volby výboru podle nových stanov. Měl-li nyní při volbě členů výboru v roce 1933 zjednat býti konečný pořádek, v § 8 nových stanov zavedený, nezbyvalo, než zvoliti nově všech devět členů; neboť jednak čtyřem členům dosavadního výboru zatím již jejich dvouleté funkční období vypršelo, jednak zase první třetina, která by podle nových stanov měla vystoupiti, může býti vylosována jen z výboru zvoleného na tři roky. Je tedy patrné, že postup zastávaný stěžovatelem a schvalovaný napadeným usnesením naráží na rozpory a nesrovnalosti, kterým se nelze vyhnouti jinak než novou volbou celého výboru, jakž se i v praxi za obdobných poměrů obecně děje. Podle toho není správné, že se usnesení valné hromady ze dne 21. února 1933 o volbě 9 členů výboru přičítá § 8 nových stanov.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Ad I. Rekursní soud z předpisů zákona ze dne 10. června 1903 č. 133 ř. zák. a prováděcího nařízení k němu ze dne 24. června 1903 čis. 134 ř. zák. správně dovodil, že revisi družstev, která náležejí ke svazu autorisovanému k provádění revise, může prováděti jen tento svaz. V podrobnostech stačí poukázati k výstižným důvodům napadeného usnesení, k nimž jest vzhledem k vývodům dovolacího rekursu dodati ještě toto: Stěžovatel jest na omylu, maje za to, že jest rejstříkový soud podle § 23 zákona ze dne 19. června 1931, čis. 100 sb. z. a n. oprávněn, by v rámci úředního šetření, zda obchodováním záložny nebyly porušeny zákon anebo stanovy, dal provést revisi soudním znalcem, byť i jen o určitém úseku tohoto obchodování. I když nesporný soudce při svém šetření může použiti všech průvodních prostředků podle zákona

o řízení sporném, tedy i důkazu znaleckého, jest při provádění tohoto důkazu ve věcech revise družstva vázán zvláštním zákonem tuto revisi upravujícím, totiž zákonem čís. 133/1903 ř. z. a jeho prováděcím nařízením. Dovolací rekurent přehlíží, že svazová revise není jen vnitřním zařízením družstva, nýbrž opatřením zákonným (§§ 1 a 2 zák. čís. 133/1903 ř. z.) a musí proto její výsledek býti směrodatným i pro rejstříkového soudce, který je arcíť oprávněn, vyžádati si od revidujícího svazu vysvětlení a dle toho zaříditi, čeho třeba, by zjištěné závady byly odklizeny. Svazový revisor postupuje tu jako každý jiný znalec při provádění revise na vlastní zodpovědnost.

Ad II. S právním názorem rekursního soudu, že rejstříkový soud není oprávněn zrušiti usnesení valné hromady, je-li v rozporu se zákonem nebo stanovami, souhlasiti nelze. Opak vyplývá z ustanovení § 9 zákona o revisi družstev ze dne 10. června 1903 čís. 133 ř. zák., podle něhož jest revisor povinen, by zjistiv, že nebyly dodrženy předpisy zákona nebo stanov a nebyla zjednána náprava, oznámil záadu úřadům jmenovaným v § 2 tohoto zákona, tedy při společenstvech soudu. Toto oznámení musí míti nějaký účel, není jen pouhou formou a jest mu přikládati ten význam, že rejstříkový soud nejen může, nýbrž jest i povinen odstraniti následky porušení stanov neb zákona, že tedy odpomoc proti usnesením společenstva učiněným na takovém vadném podkladě může býti zjednána tímto soudem. Toto právo rejstříkového soudu není však vázáno jen na zprávu revisora, neboť, jde-li o odklizení vadného stavu ve smyslu právě uvedeném, což je vlastní podstatou onoho předpisu, jest lhostejno, na čí podnět soud zvěděl, že při usnášení se byly porušeny stanovy nebo zákon (srov. rozh. čís. 7125, 8843 a 10593 sb. n. s.). Jinak však posoudil rekursní soud věc správně po právní stránce, seznav, že nesrovnalostem vzcházejícím ze změny stanov co do voleb a co do trvání funkčního období jednotlivých členů výboru (představenstva) a určitých činovníků, nelze čeliti jinak, než novou volbou celého výboru. Rekurující družstvo samo přiznává, že by i při postupu, který ono zastává, nastala jakási nepravidelnost v délce funkčního období jednotlivých členů výboru, ale má za to, že tato nepravidelnost byla již provedenou úpravou a změnou stanov předpokládána a chtěna, ana by se byla jinak valná hromada usnesla na jakémisi jiném přechodném ustanovení. Leč tyto úvahy nasvědčují spíše správnosti stanoviska soudu rekursního. Změnou stanov měl býti zřejmě utvořen zcela nový základ pro zřízení představenstva a pro funkční období jednotlivých jeho členů a jest tedy nejpřirozenější a duchu nových stanov nejlépe odpovídající postup, který naznačuje rekursní soud.

Čís. 13185.

Předložil-li soudce první stolice rekurs proti usnesení úředníka pomocné soudní služby (zákon ze dne 27. března 1931, čís. 57 sb. z. a n.) soudu druhé stolice, není již oprávněn o rekursu rozhodnouti, nýbrž přísluší rozhodnutí o rekursu jen rekursnímu soudu.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1934, R II 473/33.)